1 Απριλίου 2018

Στην αγία εορτή των Βαΐων (Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος)

/ Πεμπτουσία

«Έξι ημέρες πριν από το Πάσχα πήγε ο Ιησούς στη Βηθανία, όπου ήταν ο Λάζαρος», στον οίκο της Μαρίας και της Μάρθας, «και του παρατέθηκε δείπνο από αυτούς»· η Μάρθα υπηρετούσε και ο Λάζαρος έτρωγε. Και αυτό ήταν απόδειξη της αληθινής αναστάσεως, το ότι μετά από πολλές ημέρες και ζούσε και έτρωγε. Άρα είναι φανερό, ότι το γεύμα γινόταν στην οικία της Μάρθας· δέχονται δηλαδή τον Ιησού επειδή ήταν φίλοι και αγαπώνταν από αυτόν. Κάποιοι όμως λένε, ότι αυτό γινόταν σε ξένη οικία.

Η Μαρία υπηρετούσε γιατί ήταν μαθήτρια. Πάλι αύτη εδώ επιτελεί πνευματικότερη διακονία· δεν διακονούσε όμως σαν προς καλεσμένο, ούτε ήταν κοινή η υπηρεσία της, αλλά σ’ αυτόν μόνο παρείχε την τιμή, και απέδιδε αυτήν, όχι ως προς άνθρωπο, αλλ’ ως προς Θεό. Γιατί γι’ αυτό έχυσε μύρο και το σκούπισε με τα μαλλιά της κεφαλής της, πράγματα που έδειχναν, ότι η υπόληψή της προς αυτόν δεν ήταν τέτοια, τέτοια που του απέδιδαν οι πολλοί. Αλλά την επετίμησε ο Ιούδας

με πρόσχημα δήθεν την ευλάβεια. Τί λέγει λοιπόν ο Χριστός; «Άφησέ την· αυτό το έκανε προνοητικά για την ημέρα του ενταφιασμού μου». Γιατί τέλος πάντων δεν ήλεγξε τον μαθητή για την επιτίμηση της γυναίκας, ούτε είπε αυτό το οποίο είπε ο ευαγγελιστής, ότι επετίμησε τη γυναίκα επειδή ο ίδιος ήταν κλέφτης; Ήθελε με την πολλή μακροθυμία του να του προκαλέσει ντροπή και να τον αποτρέψει από το σχέδιό του. Γιατί, το ότι γνώριζε, ότι ήταν προδότης, φαίνεται από το ότι τον ήλεγξε στην αρχή λέγοντας πολλές φορές• «Δεν πιστεύουν όλοι», και, «Ένας από σας είναι διάβολος». Δήλωσε δηλαδή ότι γνώριζε πως αυτός θα είναι ο προδότης, δεν τον ήλεγξε όμως φανερά, αλλά τον συγχώρησε, θέλοντας να τον αποτρέψει από το σχέδιό του.

Βαΐων

Image not found or type unknown

Πώς τότε άλλος λέγει, ότι όλοι οι μαθητές το είπαν αυτό; Και όλοι και εκείνος· αλλ’ οι υπόλοιποι όχι με την ίδια προαίρεση. Αν όμως κάποιος θελήσει να εξετάσει, γιατί τέλος πάντων, ενώ ήταν κλέφτης, παρέδωσε σ’ αυτόν το χρηματοκιβώτιο των φτωχών και τον έκανε οικονόμο, ενώ ήταν φιλάργυρος, εκείνο θα μπορούσαμε να πούμε, ότι τον απόρρητο λόγο τον γνωρίζει ο Ιησούς· αν όμως πρέπει εμείς

στοχαζόμενοι να πούμε κάτι, το έκανε για να του αποκόψει κάθε πρόφαση. Γιατί δεν μπορούσε να πει, ότι το έκανε αυτό από έρωτα για τα χρήματα (καθόσον είχε από το χρηματοκιβώτιο ικανή παρηγοριά της επιθυμίας του), αλλά από μεγάλη κακία, την όποια αν ήθελε να τη συγκρατήσει, δεν θα παρέδιδε τον ευεργέτη. Ο Χριστός όμως, δείχνοντας πολλή συγκατάβαση προς αυτόν, τον ανεχόταν μακροθυμώντας. Γι' αυτό δεν τον επιτιμούσε που έκλεβε, μολονότι βέβαια το γνώριζε, εμποδίζοντας την πονηρή επιθυμία του και αφαιρώντας του κάθε απολογία. Γι' αυτό και έλεγε, «Άφησέ την· το έκανε αυτό προνοητικά για την ημέρα του ενταφιασμού μου». Πάλι τον προδότη υπενθύμισε, αναφέροντας τον «ενταφιασμό». Αλλά δεν άγγιζε ο έλεγχος την ψυχή του, ούτε τον μαλάκωσε ο λόγος, μολονότι ήταν ικανός να δημιουργήσει μέσα του οίκτο· ήταν σαν να του έλεγε, είμαι μισητός και φορτικός, αλλά περίμενε λίγο και θα φύγω. Καθόσον και αυτό προετοίμαζε και προμήνυε με το να λέγει, «Εμένα όμως δεν θα με έχετε πάντοτε». Αλλά τίποτε από αυτά δεν έκανε τον θηριώδη και μαινόμενο εκείνον ν' αλλάξει γνώμη, μολονότι βέβαια πολύ περισσότερα και είπε και έκανε, και τα πόδια του ένιψε την ίδια αυτή νύχτα, και του πρόσφερε τροφή από την ίδια τράπεζα.

«Πολλοί από τους 'Ιουδαίους έμαθαν ότι ο Ιησούς βρίσκεται στη Βηθανία, και πήγαν, όχι μόνο γι' αυτόν, αλλά και για να δουν τον Λάζαρο, τον οποίο ανέστησε από τους νεκρούς». Και εδώ βλέποντας το θαύμα πίστεψαν πολλοί. Οι άρχοντες όμως δεν αρκούνταν μόνο στα δικά τους κακά, αλλ' επιχειρούσαν και τον Λάζαρο να φονεύσουν. Γιατί λέγει, «Οι αρχιερείς αποφάσισαν και τον Λάζαρο να θανατώσουν, επειδή εξαιτίας αυτού πολλοί από τους Ιουδαίους έφευγαν και πίστευαν στον Ιησού». Έστω, ήθελαν να θανατώσουν τον Χριστό, ότι καταργούσε το Σάββατο, ότι έκανε ίσο τον εαυτό του με τον Πατέρα, και εξαιτίας των Ρωμαίων, όπως λένε, για να μη καταστρέφουν και τον τόπο και το έθνος αυτών, τον Λάζαρο ποιά κατηγορία είχαν εναντίον του και επιχειρούσαν να τον θανατώσουν, παρά μόνο την κατηγορία ότι ευεργετήθηκε; Βλέπεις πώς η προαίρεσή του ήταν φονική; Μολονότι βέβαια πολλά θαύματα έκανε, αλλά κανένα δεν κατέστησε αυτούς τόσο πολύ θηρία, ούτε ο παράλυτος, ούτε ο τυφλός. Γιατί αυτό και από τη φύση του ήταν θαυμαστότερο, και είχε γίνει μετά από πολλά, και ήταν παράδοξο, να δουν νεκρό τετραήμερο να περπατά και να μιλάει. Πόση μεγάλη αλήθεια η αφροσύνη των δήθεν αρχιερέων! καθόσον κατόρθωμά τους ήταν ν' αναμιγνύουν την πανήγυρη της εορτής των με φόνους. Άλλωστε, εκεί βέβαια νόμιζαν ότι κατηγορεί το Σάββατο και απομακρύνει τα πλήθη με την πλάνη, ενώ εδώ, επειδή δεν είχαν κανένα ψέμα να προβάλουν, επιχειρούν το φονικό έργο τους εναντίον αυτού που έχει θεραπευτεί. Γιατί εδώ δεν μπορούσαν ούτε αυτό να πουν, ότι εναντιώνεται στον Πατέρα· γιατί η προσευχή τούς αποστόμωνε.

Επειδή λοιπόν και αυτό για το οποίο τον κατηγορούσαν πάντοτε ανατράπηκε και το θαύμα ήταν λαμπρό, ορμούν στο φόνο. Άρα λοιπόν και στην περίπτωση του τυφλού αυτό θα έκαναν, αν δεν είχαν να τον κατηγορήσουν για το Σάββατο. Εξάλλου, εκείνος ήταν άσημος και τον έβγαλαν έξω από τον ναό, ενώ αυτός ήταν επισημότερος· και γίνεται φανερό από το ότι πολλοί πήγαν προς παρηγοριά των αδελφών, και ότι το θαύμα έγινε μπροστά στα μάτια όλων και με πολύ παράδοξο τρόπο· γι' αυτό όλοι έτρεχαν να τον δουν. Αυτό λοιπόν τους πλήγωνε, το ότι, ενώ η εορτή διαρκούσε ακόμη, αφήνοντας τους πάντες, έτρεχαν να πάνε στη Βηθανία. Επεχείρησαν λοιπόν να τον θανατώσουν, και δεν πίστευαν ότι είναι φαύλο αυτό που τολμούν να κάνουν· τόσο πολύ φονικοί ήταν. Γι' αυτό αρχίζοντας ο νόμος τις εντολές από αυτό αρχίζει, λέγοντας, «Δεν θα φονεύσεις». Και ο προφήτης αυτό κατηγορεί λέγοντας• «Τα χέρια τους είναι γεμάτα από αίμα».

«Την επόμενη ημέρα το μεγάλο πλήθος που είχε μεταβεί στην εορτή, ακούοντας ότι ο Ιησούς έρχεται στα 'Ιεροσόλυμα, πήραν κλαδιά από φοίνικες και βγήκαν προς προϋπάντηση αυτού και κραύγαζαν· Ωσαννά, ευλογημένος να είναι αυτός που έρχεται στο όνομα του Κυρίου, ο βασιλιάς του Ισραήλ». Πώς λοιπόν, ενώ δεν περπατούσε με παρρησία στα μέρη της Ιουδαίας και έφευγε στην έρημο, πάλι μπαίνει με παρρησία στα Ιεροσόλυμα; Αφού έσβησε τον θυμό τους με την αναχώρηση, έρχεται σ' αυτήν έχοντας παύσει ο θυμός τους· άλλωστε, το πλήθος που προηγείτο και εκείνο που ακολουθούσε ήταν ικανό να τους οδηγήσει σε αγωνία. Γιατί κανένα θαύμα δεν τους απέσπασε τόσο πολύ, όσο το θαύμα του Λαζάρου. Και άλλος επίσης ευαγγελιστής λέγει, ότι «έστρωναν τα ενδύματά τους στα πόδια του», και ότι «όλη η πόλη σείσθηκε», με τόση μεγάλη τιμή εισήλθε. «Βρίσκοντας τότε ο Ιησούς έναν μικρό όνο, κάθισε πάνω σ' αυτόν, όπως έχει γραφεί, μη φοβάσαι, θυγατέρα Σιών να ο βασιλιάς σου έρχεται καθισμένος πάνω σε πουλάρι όνου». Το έκανε βέβαια αυτό, από τη μια εκπληρώνοντας προφητεία, και από την άλλη προτυπώνοντας άλλη προφητεία· και το ίδιο πράγμα της μιας γινόταν αρχή, και της άλλης τέλος. Το, «μη φοβάσαι, θυγατέρα Σιών, να χαίρεσαι γιατί, ο βασιλιάς σου έρχεται σε σένα πράος», ήταν ασφαλώς προφητεία που εκπληρωνόταν, το να καθίσει όμως πάνω σε όνο, προτύπωνε μελλοντικό γεγονός, ότι το ακάθαρτο γένος των εθνών επρόκειτο να γίνει υποχείριο αυτού.

Πώς όμως οι ευαγγελιστές λένε, ότι έστειλε μαθητές και είπε, «λύσατε την όνο και το πουλάρι», ενώ αυτός τίποτε τέτοιο δεν λέγει, αλλ' ότι «βρίσκοντας έναν μικρό όνο κάθισε πάνω σ' αυτόν»; Ότι φυσικό ήταν να συμβούν και τα δύο, και μετά το λύσιμο του όνου, αφού ήρθαν οι μαθητές που βρήκαν το πουλάρι, κάθισε πάνω σ' αυτό. Τα κλαδιά πάλι των φοινίκων και των ελιών και τα ενδύματά τους τα έστρωσαν κάτω, για να δείξουν, ότι είχαν πλέον μεγαλύτερη γνώμη γι' αυτόν,

παρά για προφήτη, και έλεγαν· «Ωσαννά, ευλογημένος ο ερχόμενος στο όνομα του Κυρίου». Βλέπεις ότι αυτό προπάντων κατέπνιγε ,τους αρχιερείς και γραμματείς, το ότι πίστευαν όλοι, ότι δεν είναι αντίθεος; Και αυτό προπάντων δίχαζε τον λαό, το να λέγει αυτός ότι ήρθε από τον Πατέρα. Το, «μη φοβάσαι, αλλά να χαίρεσαι υπερβολικά, θυγατέρα Σιών», το λέγει ο προφήτης, επειδή όλοι οι βασιλείς αυτών κατά το πλείστον ήταν άδικοι και πλεονέκτες, και παρέδωσαν αυτούς στους εχθρούς, και διέστρεφαν το πλήθος, και τους καθιστούσαν υπόλογους στους εχθρούς. Έχε θάρρος, λέγει· αυτός δεν είναι τέτοιος, αλλ' είναι πράος και επιεικής· και γίνεται φανερό από την όνο· γιατί δεν εισήλθε σύροντας από πίσω του στρατεύματα, αλλ' έχοντας μόνο όνο. «Αυτά όμως που συνέβηκαν τότε», λέγει, «δεν τα κατάλαβαν οι μαθητές του, ότι αυτά είχαν γραφεί γι' αυτόν, και τα έκαναν αυτά γι' αυτόν».

Βλέπεις ότι τα περισσότερα τα έκαναν αγνοώντας; Αλλ' όταν αναστήθηκε από τους νεκρούς, «τότε θυμήθηκαν, ότι αυτά είχαν γραφεί γι' αυτόν, και τα έκαναν αυτά γι' αυτόν», και αυτός δεν τα απεκάλυψε. Και πράγματι όταν είπε, «γκρεμίστε αυτόν τον ναό και σε τρεις ημέρες θα τον ανοικοδομήσω», ούτε αυτό το κατάλαβαν οι μαθητές. Και άλλος όμως ευαγγελιστής λέγει, ότι ήταν κρυμμένος ο λόγος από αυτούς και δεν γνώριζαν ότι πρέπει αυτός ν' αναστηθεί από τους νεκρούς. Αλλ' αυτό βέβαια εύλογα κρυβόταν γι' αυτό και άλλος ευαγγελιστής λέγει, ότι ακούοντας καθημερινά για το πάθος στεναχωρούνταν και ήταν λυπημένοι· και αυτό συνέβαινε από το ότι δεν γνώριζαν τον λόγο της αναστάσεως. Αυτό λοιπόν εύλογα κρυβόταν, επειδή ήταν ανώτερο από τις πνευματικές δυνάμεις τους, το νόημα όμως της όνου γιατί δεν φανερώθηκε σ' αυτούς; 'Επειδή και αυτό ήταν μεγάλο. Και πρόσεχε τη φιλοσοφία του ευαγγελιστή, πως δεν ντρέπεται να διαπομπεύει την προηγούμενη άγνοιά τους γιατί, το ότι βέβαια είχε γραφεί το γνώριζαν, το ότι όμως ήταν γραμμένο γι' αυτόν, δεν το γνώριζαν· καθόσον θα μπορούσε να τους σκανδαλίσει, αν επρόκειτο ο βασιλιάς να πάθει τέτοια. Και εξάλλου, δεν θα μπορούσαν να χωρέσουν αμέσως τη γνώση της βασιλείας για την όποια έλεγαν. Και πράγματι άλλος ευαγγελιστής λέγει πως νόμιζαν, ότι αυτά λέγονται για τη βασιλεία αυτή.

«Ο κόσμος λοιπόν που ήταν μαζί του διαβεβαίωνε, ότι φώναξε τον Λάζαρο από το μνημείο και τον ανέστησε από τους νεκρούς. Γι' αυτό και τον υποδέχτηκε ο κόσμος, επειδή άκουσαν, ότι αυτός έκανε αυτό το θαύμα». Γιατί δεν θα άλλαζαν γνώμη, λέγει, ξαφνικά τόσοι πολλοί, αν δεν είχαν πιστέψει στο θαύμα. «Οι Φαρισαίοι τότε είπαν μεταξύ τους• Βλέπετε ότι δεν ωφελείτε καθόλου μ' αυτά που κάνετε; Να ο κόσμος έτρεξε πίσω του». Νομίζω ότι τα λόγια αυτά λέχθηκαν από εκείνους που ήταν βέβαια υγιείς πνευματικά, δεν τολμούσαν όμως να εκφράζουν τη γνώμη τους με θάρρος. Και ο Παύλος μιλώντας για την ανάσταση, αυτόν τον

λόγο ανέφερε. Ποιά απολογία λοιπόν θα έχουν αυτοί που δεν πιστεύουν στην ανάσταση;

Γι’ αυτό λοιπόν, αγαπητοί, για να μη σας απασχολήσομε μάταια και καταστήσομε τον λόγο λαβύρινθο, αφήνοντας αυτά, εκείνο θα πούμε. Να φροντίζετε για την ακρόαση των θείων Γραφών, και να μη λογομαχείτε για τίποτε το μη χρήσιμο προς καταστροφή αυτών που σας ακούνε. Γιατί και ο Παύλος συμβούλευε τον Τιμόθεο, μολονότι βέβαια ήταν γεμάτος από πολλή σοφία και είχε και τη δύναμη να επιτελεί θαύματα. Ας δείχνομε λοιπόν υπακοή σε εκείνον, και αφήνοντας τις φλυαρίες, ας καταγινόμαστε με τα έργα, εννοώ τη φιλαδελφία και τη φιλοξενία, και ας δείχνομε πολύ ενδιαφέρον για την ελεημοσύνη, ώστε και τα αγαθά που μας έχει υποσχεθεί ο Θεός να επιτύχουμε, με τη χάρη και φιλανθρωπία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, μέσω του οποίου και μαζί με τον οποίο στον Πατέρα πρέπει η δόξα συγχρόνως και στο Άγιο Πνεύμα, στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

(Αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου, Ομιλία ΛΓ΄, Εις την αγίαν εορτήν των Βαΐων, Ε.Π.Ε τ. 40, σ. 311-321)